

АННОТАЦИЯ

Рассмотрены вопросы развития предприятий строительного комплекса в сфере инноваций. Статья посвящена исследованию сущности управления инновационным развитием предприятий в современных условиях ведения хозяйства. В работе представлено инновационное развитие строительных предприятий с точки зрения организационно-управленческих аспектов. Дано определение понятию «инновационное развитие». Исследованы принципы управления инновационным развитием предприятия. Предложены элементы управления и направления инновационного развития предприятия. Доказано, что инновационная политика строительного предприятия должна быть направлена на получение инновационного результата, который бы в свою очередь и повышал конкурентоспособность предприятия, его имидж, позиции на рынке и развитие потенциала.

Ключевые слова: управление, развитие, инновация, строительное предприятие, инновационное развитие.

ANNOTATION

The problems of the construction enterprises in the field of innovation are considered. The article is deal with the research of essence of management innovative development of enterprises in the modern terms of menage. The definition of «innovative development» was provided. The innovative development of enterprise in various aspects was considered. Were studied the principles of innovative development company. The elements of innovative development enterprise management were proposed. It is proved that innovation policy construction company should focus on getting innovative results, which would in turn also increased the competitiveness of the company, its image, market share and growth potential.

Keywords: management, development, innovation, building enterprise, innovative development.

УДК: 330.101

Сапіга П.А., асп. КНУБА, м. Київ

ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ

Стаття присвячена розгляду теоретичних і методичних аспектів визначення конкурентоспроможності будівельних підприємств. Було виявлено наявність різних визначень цього поняття, кожне з яких має право на існування. Проаналізовано та виявлено найбільш значущі їх характеристики. Доведено, що використання вченими різних підходів до поняття «конкурентоспроможність» зумовлено теоретичною складністю та багатогранністю досліджуваної дефініції. Запропоновано авторське тлумачення цього поняття.

Ключові слова: конкуренція, конкурентоспроможність, конкурентоспроможність підприємства, конкурентоздатність, конкурентоспроможність будівельної галузі, конкурентна боротьба, конкурентоспроможність країни.

Вступ. У даний час підприємства будівельної галузі здійснюють свою діяльність в умовах жорсткої конкуренції, пов'язаної з посиленою глобалізацією світового економічного простору. Нестабільність економічної кон'юнктури, підвищення вимог споживачів до виробленої будівельної продукції в значній мірі ускладнюють процес визначення стратегічних перспектив. Сьогодні для світової економіки характерне формування та впровадження нових стратегій глобального бізнесу. Дотримуючись нової парадигми глобальної економіки на міжнародному ринку будівельної продукції, її виробники змушені підвищувати рівень своєї бізнес-компетенції.

Аналіз світового досвіду, прогноз та об'єктивна оцінка розвитку держави безумовно свідчать, що найбільш реальним напрямком розвитку житлового

будівництва є підтримання існуючого ринку нерухомості. Перед українськими будівельними підприємствами постає актуальне завдання не втратити існуючі позиції на ринку будівельних та ремонтних послуг, а також розширити свою частку, зберегти присутність на ринку за умов успішної конкуренції із іноземними компаніями.

Більшість українських підприємств будівельного комплексу на сьогодні не готові до ведення конкурентної боротьби за умов глобальної економіки.

Багато років люди вкладали свої капітали в ринок нерухомості. Житло в Україні завжди було затребуваним, а отже, будівництво приносило чималі доходи. Але з настанням економічної кризи ціни на житло почали падати. Пожвавити роботу ринку нерухомості могли б українські банки, але вони зараз практично не дають не тільки великих кредитів під житло, а й самобанкрутують. В результаті, безліч новобудов пустують, а ціни на житло знижуються.

Ринок української нерухомості можна назвати розвинутим ринком з великою напругою. Компанії, які в усьому світі займаються будівництвом, тісно співпрацюють з банками і ціни на житло розраховують з реальної середньостатистичної зарплати громадян з урахуванням довгострокового кредиту іпотеки. Якщо взяти середню зарплату українців, то іпотечний кредит може бути розрахований на 20, 30, а то і 50 років. Тому зараз українські банки дають кредити на житло тільки людям з великими доходами. За чверть сторіччя на первинному і вторинному українському ринку нерухомості склалася ситуація, коли квартиру можуть купити небагато людей.

Такі обставини зумовлюють актуальність і безпосереднє практичне вивчення питання забезпечення конкурентоспроможності вітчизняних будівельних підприємств на ринку нерухомості.

Аналіз досліджень і публікацій. Існує дуже багато підходів до поняття

конкурентоспроможності, це питання вивчали широке коло як зарубіжних, так і вітчизняних вчених-економістів. Основою досліджень теоретичних аспектів конкурентоспроможності виступають праці таких видатних представників, як: Бєленкова О.Ю. [1, 2, 3], Гойко А.Ф. [4], Ізмайлова К.В. [5], Клименко С.М. [6], Ламбен Ж.-Ж. [7], Сорокіна Л.В. [4], Стеценко С.П. [8], Фатхутдінов Р.А. [9]. Зростаючий інтерес до питань конкурентоспроможності свідчить одночасно про важливість даної тематики та недостатнє освітлення в науковій літературі деяких питань щодо виявлення найбільш значущих характеристик понять «конкурентоспроможність» та «конкурентоспроможність будівельного підприємства».

Постановка завдання. На основі викладеного можна сформулювати завдання дослідження, яке полягає в узагальненні та аналізі існуючих теоретичних підходів до визначення понять «конкурентоспроможність» та «конкурентоспроможність будівельного підприємства» з метою виявлення найбільш значущих їх характеристик.

Основна частина. Аналіз літературних джерел, присвячених конкурентоспроможності, дозволив визначити, що на даний час теоретичне підґрунтя управління конкурентоспроможністю будівельних підприємств є досить різноманітним і не має єдиного трактування, оскільки частина дослідників вважає, що конкурентоспроможність підприємств – це категорія, яка прямо визначається характеристиками їх продукції; інші дослідники беруть за основу ефективність виробничого процесу чи стратегічного планування розвитку підприємств, їхню спроможність впроваджувати нові технології та боротися з суперниками на ринках тощо.

Так, Ламбен Ж.-Ж. розуміє конкурентоспроможність фірми як можливість кращого, ніж у конкурентів, задоволення потреб покупців. При її аналізі найголовнішим є визначення типу конкурентної переваги,

яка забезпечується трьома групами чинників: відмінною якістю, яка є найвищою цінністю для покупців; низькими витратами; ключовими «компетенціями», які створюють унікальну цінність для споживачів. Відзначаючи пріоритетність ринкової орієнтації, науковець робить акцент на її стратегічному аспекті [7].

Фатхутдінов Р.А. [9, с.35] розуміє конкурентоспроможність як властивість об'єкта, що характеризується ступенем реального або потенційного задоволення ним певної потреби порівняно з аналогічними об'єктами, представленими на даному ринку. Таке визначення властиве широкому колу об'єктів, до яких зокрема можливо віднести і товари, і підприємства.

Частина авторів [1, 5] вважає, що забезпечення конкурентоспроможності будівельного підприємства на ринку можливе у разі достатньої якості матеріальних і нематеріальних активів. Так, Беленкова О.Ю. зазначає, що конкурентоспроможність продукції будівельного підприємства, насамперед, забезпечується достатнім обсягом оборотних коштів [1, с. 15]: «Для забезпечення конкурентних переваг обсяг оборотних активів має бути достатнім для забезпечення в довгостроковому періоді стабільної виробничої та фінансової діяльності підприємства та забезпечувати ліквідність та платоспроможність будівельного підприємства в короткостроковому періоді».

Ряд авторів, серед яких слід відзначити праці [4, 2, 5], вважають визначальними для забезпечення конкурентоспроможності будівельного підприємства макроекономічні чинники, інші [3, 8] – економічну безпеку та фінансову стійкість.

Використання вченими різних підходів можна пояснити, по-перше, теоретичною складністю, багатогранністю досліджуваної дефініції, а по-друге, різними практичними потребами у визначенні стратегії й тактики діяльності окремих підприємств.

Проаналізувавши праці, що наведені вище вважаю, що конкурентоспроможність будівельного підприємства залежить від

наступних чинників:

1. Модернізації виробничих потужностей.
2. Рівень технологій
3. Матеріальне стимулювання працівників підприємства (відіграє значну роль у ефективності та виконанні планових завдань, що впливає на своєчасну реалізацію та збут продукції, а також на доставку продукції клієнтам, що відображається на конкурентоспроможності підприємства).
4. Сировина, матеріали та напівфабрикати, (якість та своєчасна поставка матеріалів, їх переробка суттєво впливають на конкурентоспроможність).
5. Реалізація та збут продукції, її об'єм та витрати. Від реалізації продукції та її об'ємів залежить конкурентоспроможність підприємства.
6. Діяльність керівництва підприємства та інженерно-технічного персоналу (тісна взаємодія і чіткість виконання поставлених планових задач, та організація робочих місць на підприємстві, які будуть забезпечувати високу ефективність організації праці на підприємстві, що в свою чергу забезпечить високу продуктивність праці і якість продукції)
7. Дія макроекономічних чинників та здатність підприємства адаптуватися до них.
8. Стан оборотних і необоротних активів підприємства, що забезпечує його економічну стійкість, високий рівень економічної безпеки.

Конкурентоспроможність – це здатність підприємства конкурувати в умовах ринкової конкуренції з іншими учасниками ринку та має динамічний характер.

Поняття «конкурентоспроможність економіки країни» нерідко пов'язують з результатами участі національних виробників у міжнародній конкуренції. Проте, розглядаючи цю категорію, основну увагу варто звертати не тільки і не стільки на позиції національних товарів на внутрішньому ринку (це швидше індикатори галузевої конкуренції), скільки на стан економічної системи країни загалом, від якого залежать результати діяльності окремих виробників. Саме тому погоджуємося з авторами, які зазначають, що конкурентоспроможність

національної економіки як економічну категорію характеризує стан суспільних відносин у державі щодо забезпечення умов стабільного підвищення ефективності національного виробництва, адаптованого до змін світової кон'юнктури та внутрішнього попиту на основі розкриття національних конкурентних переваг і досягнення кращих ніж у конкурентів соціально-економічних параметрів [6, с. 13].

Висновки.

У даному дослідженні шляхом аналізу та систематизації різноманітних теоретичних підходів до поняття «конкурентоспроможність» було запропоновано власне узагальнене визначення терміну. Конкурентоспроможність - це здатність підприємства конкурувати в умовах ринку з іншими учасниками, що має динамічний характер, і у той же час підтримувати процес постійного удосконалення, саморозвитку та реструктуризації, підвищувати рівень реальних доходів у довгостроковій перспективі. Управління конкурентоспроможністю повинно сприяти покращенню основних характеристик стану підприємства та підвищувати конкурентоздатність його продукції. Конкурентоспроможність підприємства є одним із ключових критеріїв оцінки ефективності його діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Беленкова О.Ю. Управління оборотними активами будівельного підприємства як засіб отримання конкурентних переваг. Шляхи підвищення ефективності будівництва в умовах формування ринкових відносин, вип. 33, 2015 с. 10-17
2. Беленкова О.Ю. Тенденції розвитку будівельної галузі як чинники формування стратегічної конкурентоспроможності будівельних підприємств Будівельне виробництво № 57, с.24-30
3. Беленкова О.Ю., Антропов Ю.В. Економічна стійкість – основа конкурентоспроможності підприємства. Шляхи підвищення ефективності будівництва в умовах формування ринкових відносин.: зб.

наукових праць. – вип.32. – 2015. – С.9 -13

4. Дослідження економічних важелів забезпечення розвитку будівельної галузі Л.В. Сорокіна, А.Ф. Гойко - Будівельне виробництво, 2015

5. Ізмайлова К.В. Вплив нематеріальних активів на зміни операційного прибутку будівельних підприємств КНУБА “Шляхи підвищення ефективності будівництва”. КНУБА. 2016. Випуск 33

6. Клименко С.М. Управління конкурентоспроможністю підприємства / С.М. Клименко, Т.В. Омеляненко, Д.О. Барабась та ін. – К. : КНЕУ, 2008. – 520 с. – С. 30.

7. Ламбен Ж.Ж. Менеджмент, ориентированный на рынок. – 2-е изд. / Ж. Ж. Ламбен, Р. Чумпитас, И. Шулинг/ Пер. с англ. Кошевой Н.В. – СПб.: Питер, 2010. – 720 с.

8. Стеценко С.П. Конкурентоспроможність регіону як складова економічної безпеки. Науково-виробничий журнал Бізнес-Навігатор. - 2013.- № 30.-С.265 -269

9. Фатхутдинов Р.А. Конкурентоспособность организации в условиях кризиса: экономика, маркетинг, менеджмент / Р.А. Фатхутдинов. – М. : Маркетинг, 2002. – 892 с. – С. 35.

REFERENCES:

1. Byelyenkova O.Y. Management of current assets-building enterprises be stressed as a means of obtaining competitive advantage. Ways to improve the efficiency of construction in terms of market relations, no. 33, 2015 p. 10-17
2. Byelyenkova O.Y. Trends in the construction industry as factors in the formation of strategic competitiveness of construction companies building production number 57, p.24-30
3. Byelyenkova O. Y., Antropov Y.V. Economic stability - the basis of competitiveness of enterprises through capacity-wit, the efficiency of construction in terms of market relations. : Coll. scientific papers. - vyp.32. - 2015. - p.9 -13.
4. Investigation of economic instruments to ensure the development of the construction

industry L.V. Sorokina, A.F. Gojko - Construction production in 2015

5. Ismailova K.V. Effect of changes in intangible assets in operating profit construction companies KNUBA "Ways to Будівельне виробництво • № 63/1 • 2017 89 improve the efficiency of construction." KNUBA. 2016 Issue 33

6. Klimenko S.M. Management of competitiveness of enterprise tospromozhnistyu / SM Kly-Avramenko, TV Omelyanenko, DO Barabas and others. - K., KNEU, 2008. - 520 p. - P. 30

7. Lamben J.J. Management is market oriented. - 2 nd ed. / J.J. Lamben, R. Chumpithas, I. Shuling / Transl. With the English. Koshevoy N.V. - St. Petersburg: Peter, 2010. - 720 p.

8. Stetsenko S.P. Competitiveness-ness of the region as part of economic security. Scientific Production Journal Business Navigator. - 2013.- № 30.-p.265 -269

9. Fatkhutdinov R.A. Competitiveness of the organization in crisis: economy, marketing, management / R.A. Fatkhutdinov. - M.: Marketing, 2002. - 892 p. - P. 35.

АННОТАЦИЯ

Статья посвящена рассмотрению теоретических и методических аспектов определения конкурентоспособности строительных предприятий. Было выявлено наличие различных определений этого понятия, каждое из которых имеет

право на существование. Проанализированы и выявлены наиболее значимые их характеристики. Доказано, что использование учеными различных подходов к понятию «конкурентоспособность» обусловлено теоретической сложностью и многогранностью исследуемой дефиниции. Предложено авторское толкование этого понятия.

Ключевые слова: конкуренция, конкурентоспособность, конкурентоспособность предприятия, конкурентоспособность строительной отрасли, конкурентная борьба, конкурентоспособность страны.

ANNOTATION

Article considers theoretical and methodological aspects determining the competitiveness of construction companies. And it was also found to have different definitions of the term, each of which has a right to exist. Analyzed and found their most important characteristics. Proved that scientists use different approaches to the concept of "competitiveness" due to the complexity and multifaceted theoretical study definition. The author interpretation of the concept.

Keywords: competition, competitiveness, competitiveness, competitiveness, competitiveness of the construction industry, competition, competitiveness.